

© Ministry of Justice of the Czech Republic, [www.justice.cz](http://www.justice.cz). [Translation already published on the official website of the Ministry of Justice of the Czech Republic.]  
Permission to re-publish this translation has been granted by the Ministry of Justice of the Czech Republic for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Ministerstvo spravedlnosti České republiky, [www.justice.cz](http://www.justice.cz). [Překlad již zveřejněný na oficiální webové stránce Ministerstva spravedlnosti České republiky.] Povolení k opětovnému zveřejnění tohoto překladu bylo uděleno Ministerstvem spravedlnosti České republiky pouze pro účely zařazení do databáze Soudu HUDOC.

## RADA EVROPY EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

### BÝVALÁ DRUHÁ SEKCE

#### **VĚC KRÍŽ proti ČESKÉ REPUBLICE** (stížnost č. 26634/03)

ROZSUDEK

ŠTRASBURK

9. ledna 2007

*Tento rozsudek nabude právní moci za podmínek stanovených v článku 44 odst. 2 Úmluvy. Může být předmětem formálních úprav.  
Pořízený překlad rozsudku do češtiny není překladem oficiálním.*

**Ve věci Kříž proti České republice,**

Evropský soud pro lidská práva (bývalá druhá sekce), zasedající v senátu ve složení  
pánové J.-P. COSTA, *předseda*,  
I. CABRAL BARRETO,  
K. JUNGWIERT,  
V. BUTKEVYCH,  
M. UGREKHELIDZE,  
paní A. MULARONI,  
E. FURA-SANDSTRÖM, *soudci*,  
a pan S. NAISMITH, *zástupce tajemnice sekce*,  
po poradě konané ve dnech 29. listopadu 2005 a 5. prosince 2006,  
vynesl tento rozsudek, který byl přijat uvedeného dne:

**ŘÍZENÍ**

1. Řízení bylo zahájeno stížností (č. 26634/03) směřující proti České republice, kterou na základě článku 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“) dne 13. srpna 2003 podal k Soudu občan České republiky, pan Václav Kříž („stěžovatel“).

2. Stěžovatele, jemuž byla poskytnuta právní pomoc, zastupuje paní K. Veselá-Samková, advokátka zapsaná v seznamu advokátů České advokátní komory. Českou vládu (dále jen „vláda“) zastupuje její zmocněnec, pan V. A. Schorm.

3. Stěžovatel poukazuje zejména na délku řízení o úpravě styku s dítětem a namítá, že z důvodu neuskutečnění styku se synem došlo k porušení jeho práva na respektování rodinného života.

4. Stížnost byla přidělena druhé sekci Soudu (článek 52 odst. 1 Jednacího řádu Soudu). V souladu s článkem 26 odst. 1 Jednacího řádu byl k projednání případu v rámci této sekce ustaven senát (článek 27 odst. 1 Úmluvy).

5. Soud dne 1. listopadu 2004 pozměnil složení svých sekcí (článek 25 odst. 1 Jednacího řádu). Tato stížnost byla přidělena takto obměněné druhé sekci (článek 52 odst. 1 Jednacího řádu).

6. Rozhodnutím ze dne 29. listopadu 2005 prohlásil senát stížnost za částečně přijatelnou.

7. Po konzultaci stran senát rozhodl, že k meritornímu posouzení stížnosti není nutné konat ústní jednání (článek 59 odst. 3 *in fine* Jednacího řádu), a obě strany předložily doplňující písemná stanoviska (článek 59 odst. 1 Jednacího řádu).

8. Soud dne 1. dubna 2006 pozměnil složení svých sekcí (článek 25 odst. 1 Jednacího řádu). Tuto stížnost však nadále projednával senát bývalé druhé sekce ve složení, v jakém zasedala před výše uvedeným datem.

## SKUTKOVÝ STAV

### I. OKOLNOSTI PŘÍPADU

9. Stěžovatel se narodil v roce 1953 a bydliště má v Praze.

10. Dne 31. července 1991 se stěžovatel rozvedl se svou ženou M. K. V září 1991 se jim narodil syn. Již 2. října 1991 podal stěžovatel soudu návrh na úpravu styku s dítětem.

11. Obvodní soud pro Prahu 4 dne 16. května 1994 rozhodl, že stěžovatel má právo svého syna navštěvovat každou první sobotu v měsíci a dne 26. prosince, a to za přítomnosti matky, které soud nařídil, aby nezletilého na styk připravila. Po provedení výsledku rodičů a vyhodnocení znaleckého posudku soud konstatoval, že nezletilý stále ještě svého otce nezná a že kontakt mezi nimi je pro stěžovatele jediným způsobem, jak přispět k výchově dítěte.

Rodiče se odvolali. Stěžovatel namítal omezený rozsah svého práva na styk s dítětem a rovněž skutečnost, že styku měla být přítomna matka.

12. Městský soud v Praze dne 5. října 1994 část napadeného rozsudku změnil, přičemž rozhodl, že z důvodu značného napětí panujícího mezi rodiči se v přítomnosti matky mají uskutečnit pouze první tři setkání. Připomněl, že ze znaleckého posudku vyžádaného soudem prvního stupně nevyplývalo, že by bylo nutné kontakt mezi stěžovatelem a synem zakázat, jak to požadovala M. K.

Tento rozsudek nabyl právní moci dne 14. listopadu 1994.

13. Dne 11. října 1994 podal stěžovatel soudu další návrh na úpravu styku s dítětem. Tento návrh byl Obvodním soudem pro Prahu 10 dne 30. listopadu 1995 zamítnut a totéž učinil i městský soud dne 17. dubna 1996.

14. Dne 26. října 1995 soud rozhodl o výživném ve prospěch dítěte. Tento rozsudek byl dne 9. října 1996 potvrzen.

#### **A. Výkon práva stěžovatele na styk s dítětem**

15. Stěžovatel tvrdí, že počínaje 5. prosincem 1994 navrhoval výkon práva na styk s dítětem, jež mu bylo přiznáno rozhodnutími z 16. května a 5. října 1994.

16. Obvodní soud pro Prahu 10 dne 24. března 1995 vyzval M. K., aby se uvedeným rozhodnutím podrobila, jinak jí hrozí pokuta.

17. Dne 31. května 1995 předložil příslušný orgán sociální péče soudu zprávu z šetření, ve které navrhoval vypracování znaleckého posudku o vhodnosti styků mezi stěžovatelem a jeho synem.

18. Dne 30. listopadu 1995 uložil soud bývalé manželce stěžovatele pokutu ve výši 2 600 Kč<sup>1</sup> za maření jeho práva na styk s dítětem v období od 4. prosince 1994 do 4. listopadu 1995. Dne 17. dubna 1996 městský soud tuto pokutu zvýšil na 4 400 Kč.<sup>2</sup>

19. Ve dnech 27. února a 19. března 1996 se sociální pracovnice dvakrát marně pokusila setkat s M. K. v místě jejího bydliště. M. K. se později nedostavila k pohovoru a nereagovala ani na výzvu orgánu sociální péče; dopisem ze dne 18. března 1996 naopak tomuto orgánu oznámila, že další pohovory považuje za zbytečné. V únoru 1998 zůstala další

---

<sup>1</sup> Přibližně 92 €.

<sup>2</sup> Přibližně 156 €.

výzva adresovaná matce dítěte bez odpovědi. V průběhu telefonického rozhovoru dne 4. března 1998 pak matka odmítla další návrh na konání pohovoru.

Sociální pracovnice krom toho v období od 22. listopadu 1996 do 10. října 2005 učinily přibližně dvanáct většinou neúspěšných pokusů o zastižení M. K. v místě jejího bydliště a rovněž tak několik šetření ve škole, kterou nezletilý navštěvoval.

20. Pracovnice jedné nevládní organizace dne 4. března 1996 sdělila, že v období od 22. února do 2. března 1996 se jí nepodařilo M. K. kontaktovat a že stěžovatelův pokus o setkání s dítětem dne 2. března 1996 se nezdařil.

21. Dne 4. prosince 1997 byla M. K. uložena pokuta ve výši 30 550<sup>3</sup> Kč za to, že bránila stěžovateli ve styku s dítětem od 2. prosince 1995 do 1. listopadu 1997. Městský soud toto rozhodnutí potvrdil dne 31. července 1998.

22. Dne 30. září 1998 požádal stěžovatel orgán sociální péče o pomoc, neboť chtěl svému synovi předat dárek. Bylo mu doporučeno, aby se obrátil na nevládní organizaci.

23. V prosinci 1998 požádal orgán sociální péče soud o zjištění adresy, na které se M. K. a její dítě zdržují.

24. Dne 29. března 2001 byl nezletilý vyslechnut v přítomnosti pracovníků soudu a orgánu sociální péče. Soud pak za účelem snadnějšího sblížení stěžovatele s jeho synem vyhledal specializované zařízení a obdržel od stěžovatelova zaměstnavatele svolení s tím, že se stěžovatel do tohoto zařízení může pravidelně dostavovat. Stěžovatel se však navržené terapie odmítl zúčastnit.

25. Během pohovoru před Okresním soudem Praha-západ konaného dne 13. dubna 2001 souhlasili rodiče dítěte se zahájením řízení o změně úpravy styku tak, aby setkání probíhala ve všední dny na neutrální půdě.

26. Dne 16. dubna 2001 byl vypracován nový znalecký posudek o psychickém stavu zúčastněných a o jejich vzájemných vztazích.

27. V návaznosti na stěžovatelův návrh na výkon rozhodnutí týkající se období od června 1999 do května 2001 se okresní soud dne 3. května 2001 rozhodl uložit M. K. pokuty v celkové výši 102 000 Kč.<sup>4</sup> Soud shledal, že v některých případech chyběly objektivní překážky, a dospěl k názoru, že neuskutečnění těchto setkání bylo zaviněno subjektivním postojem M. K.; z výsledku nezletilého soud dále vyvodil, že tento není na styk se stěžovatelem vůbec připraven, neboť tvrdí, že otce nemá. Soud M. K. nepotrestal za neuskutečnění schůzek v období od prosince 1997 do května 1999, jež bylo způsobeno jednak tím, že si stěžovatel pro dítě jezdil na jinou adresu, než jakou mu matka sdělila, a jednak nemocí nebo nepřítomností dítěte.

28. Dne 23. května 2001 proběhlo ve specializovaném centru emočně vypjaté setkání mezi stěžovatelem a jeho synem, které přivedlo znalce k závěru, že obnovení kontaktů bude značně obtížné. M. K. byla vyzvána, aby dojednala další setkání, jemuž měl předcházet pohovor a psychologické vyšetření, tato výzva však zůstala bez odezvy a M. K. další setkání kategoricky odmítla. Stěžovatel se tedy dne 5. června 2001 zúčastnil pohovoru s pracovníky výše uvedeného zařízení sám.

29. K odvolání rodičů rozhodl Krajský soud v Praze dne 15. října 2001 o zrušení části rozsudku ze dne 3. května 2001 týkající se uložení pokut M. K. a vrátil věc soudu prvního stupně. Soud dospěl k názoru, že návrhy stěžovatele na uložení pokuty M. K. měly být projednány postupně, tak jak je v průběhu doby činil, a že soud měl shromáždit odpovídající důkazy a na jejich základě v každém konkrétním případě posoudit zavinění M. K.

<sup>3</sup> Přibližně 1 081 €.

<sup>4</sup> Přibližně 3 609 €.

30. Orgán sociální péče dne 10. července 2002 seznámil soud s výsledky šetření v místě bydliště M. K. a sdělil soudu, že nezletilý o svém otci odmítá hovořit.

31. Podle znaleckého posudku ze dne 20. ledna 2003, který se týkal psychického stavu zúčastněných, je stěžovatel značně egocentrický, nezralý a jeho emotivita je blokována defenzivními postoji. M. K. je podle názoru znalce nevyzrálá, dosti neurotická a k výchově se staví přehnaně ochránářsky.

32. Pohovoru uspořádaného orgánem sociální péče dne 3. února 2003 se zúčastnil pouze stěžovatel, M. K. se nedostavila. Stěžovatel byl poučen o svých právech a informován o stavu nezletilého. Dopis, který orgán sociální péče následně zaslal M. K. a ve kterém ji upozornil na její povinnost respektovat soudní rozhodnutí a požádal o sdělení její adresy, se vrátil odesílateli. Matka se nedostavila ani k dalšímu pohovoru dne 5. března 2003 a odmítla dítěti předat dopis od stěžovatele.

33. Dne 10. dubna 2003 okresní soud zamítl návrhy stěžovatele na výkon jeho práva na styk s dítětem v období od června 1999 do března 2000. Na základě výpovědí obou rodičů, dvou znaleckých posudků vypracovaných v lednu 2003 a dalších listinných důkazů soud shledal, že nezletilý není schopen styku s otcem, kterého nezná, a že je nejprve nutné, aby oba rodiče změnili své chování. Soud dospěl k závěru, že přinejmenším od roku 1997 nebylo možné matku nutit k plnění předmětného rozhodnutí, a to kvůli odmítavému postoji nezletilého, na nějž již matka nemohla mít vliv, ačkoli k němu sama přispěla.

Oba rodiče i opatrovník podali odvolání. Opatrovník zejména uvedl, že podle znaleckého posudku z roku 2001 by se styky mohly v zájmu dítěte uskutečňovat po absolvování komplexní rodinné terapie.

34. Krajský soud dne 4. září 2003 zrušil rozhodnutí ze dne 10. dubna 2003. Věc vrátil soudu prvního stupně k doplnění dokazování s tím, že je třeba dát vypracovat nový znalecký posudek z oboru psychologie a dětské psychiatrie, který by doložil, že M. K. nemohla dítě přimět ke změně postoje vůči otci.

35. V době od 30. července 2003 do 28. dubna 2004 nereagovala M. K. na šest výzev, aby se dostavila k orgánu sociální péče.

36. Ve dnech 21. února a 8. března 2004 se stěžovatel a jeho syn setkali u znalce pověřeného vypracováním znaleckého posudku. Znalec usoudil, že nezletilý je obětí vzájemných vztahů rodičů, kteří selhali při jeho výchově, že trpí neurózou a má ze stěžovatele strach, zatímco posledně jmenovaný nemá žádnou zkušenost s otcovskou rolí. Z toho důvodu je podle znalce jakýkoli kontakt mezi stěžovatelem a jeho synem nemožný bez předchozí psychoterapie obou rodičů a zlepšení jejich vztahů.

37. V dubnu 2004 zaslal orgán sociální péče krajskému úřadu a rodičovské poradně žádost o spolupráci.

38. Dne 31. května 2004 uložil okresní soud M. K. pokutu ve výši 40 000 Kč<sup>5</sup> s tím, že svým odmítavým postojem zmařila několik stěžovatelových styků v období od července 1999 do února 2004. Soud zároveň vyzval M. K., aby plnila soudní rozhodnutí i pokyny znalců a podrobila se terapii. Soud nicméně zamítl návrh stěžovatele ohledně dalších styků, které se neuskutečnily z důvodu častých onemocnění dítěte.

39. Rodiče podali odvolání, které bylo posouzeno na ústním jednání konaném dne 9. září 2004. Při této příležitosti znalec mimo jiné prohlásil, že nezletilý je zcela závislý na názorech své matky, a že pokud by jej tato motivovala pozitivním způsobem, jeho postoj k návštěvám otce by se mohl změnit. Kdyby krom toho matce hrozilo odloučení od dítěte (za účelem výkonu práva otce na styk s dítětem), byla by podle názoru znalce schopna změnit své

---

<sup>5</sup> Přibližně 1 415 €.

chování ke stěžovateli. V závěru tohoto jednání snížil krajský soud uloženou pokutu na 30 000 Kč.<sup>6</sup> Vláda uvádí, že splácení této pokuty je prováděno srážkami ze mzdy M. K.

40. V říjnu 2004 požádal orgán sociální péče soud o svolení k pohovoru s nezletilým i přes odmítavý postoj M. K. Soud odpověděl, že by takový pohovor byl zbytečný, neboť bylo vypracováno několik znaleckých posudků.

41. Dne 6. ledna 2005 se okresní soud rozhodl v reakci na deset návrhů na výkon rozhodnutí, které stěžovatel podal v období od května 2004 do ledna 2005, přerušit řízení o výkonu práva na styk s tím, že probíhá řízení ve věci samé o nové úpravě tohoto práva.

42. Dne 3. března 2005 vyzval opatrovník oba rodiče, aby se podrobili rodinné terapii ve specializovaném centru. M. K. na výzvu odpověděla, že stěžovatel takovou terapii již dříve odmítl a že se stav dítěte po setkání dne 23. května 2001 zhoršil. Stěžovatel reagoval pouze zasláním zprávy o zmařeném styku.

### **B. Nové řízení o rodičovské zodpovědnosti**

43. Dne 28. května 1996 podal stěžovatel nový návrh na úpravu svého práva na styk.

44. Šest jednání, která se měla konat v době od 30. července 1996 do 16. října 1997, muselo být odročeno z důvodů na straně M. K., která mimo jiné podala tři námitky podjatosti, jež byly postupně zamítnuty ve dnech 21. srpna 1996, 31. ledna a 22. srpna 1997.

45. Dne 27. listopadu 1997 vyhověl soud návrhu M. K. ze dne 2. ledna 1996 na zvýšení výživného. Její návrh na zákaz styku stěžovatele s nezletilým naopak zamítl. Posledně uvedené rozhodnutí bylo dne 14. července 1998 potvrzeno městským soudem, který rovněž stěžovateli změnil výši výživného.

46. Podle informací poskytnutých vládou byla věc týkající se rodičovské zodpovědnosti po jednáních u Obvodního soudu pro Prahu 10 konaných ve dnech 10. a 14. ledna, 16. února a 11. března 1999 přidělena Okresnímu soudu Praha-západ, což bylo dne 23. července 1999 potvrzeno.

47. Dne 30. listopadu 2000 byl nezletilému ustanoven nový opatrovník.

48. Dne 29. března 2001 byl nezletilý vyslechnut soudem.

49. Vláda uvádí, že dne 17. dubna 2001 zahájil Okresní soud Praha-západ řízení o změně stěžovatelova práva na styk (viz § 25 výše). Dne 24. dubna 2001 podala M. K. návrh na zákaz styku stěžovatele s jeho synem.

50. Ve dnech 25. dubna a 16. května 2001 se konala dvě jednání.

51. Soud dne 16. května 2001 rozhodl, že rozhodnutí z 16. května a 5. října 1994 nebudou změněna, protože nedošlo ke změně okolností.

52. Dne 27. září 2001 byl rozsudek ze dne 16. května 2001 Krajským soudem v Praze zrušen. Soud dospěl k názoru, že vzhledem k vyhrocenému konfliktu mezi rodiči se okolnosti případu oproti předchozím rozhodnutím o právu na styk změnil v tom smyslu, že navázání styku mezi stěžovatelem a jeho synem již není možné bez pomoci specializovaného zařízení.

53. Dne 3. dubna 2002 byla věc přidělena jiné soudkyni.

54. Ve dnech 3. a 24. června 2002 byli ve věci výkonu práva na styk vyslechnuti svědci.

55. Ve dnech 24. června a 1. a 2. července 2002 proběhlo jednání ve věci zákazu styku stěžovatele s nezletilým, ve věci úpravy styku stěžovatele s nezletilým a ve věci výkonu rozhodnutí o styku stěžovatele s nezletilým. Jednání bylo posléze odročeno za účelem vypracování znaleckého posudku.

---

<sup>6</sup> Přibližně 1 061 €.

56. Dne 4. srpna 2002 podal stěžovatel námitky podjatosti proti soudci a znalecům; tyto námitky byly ve dnech 20. srpna a 30. září 2002 zamítnuty. Dne 22. října 2002 byl spis předložen znalecům, z nichž jeden požádal o prodloužení lhůty stanovené k vypracování posudku.

57. Dne 9. ledna 2003 vznesla M. K. námitku podjatosti proti soudnímu znalci, která však byla dne 7. února 2003 zamítnuta.

58. Dne 11. února 2003 požádal opatrovník soud o ustavení dohledu nad výchovou nezletilého.

59. Okresní soud rozsudkem ze dne 11. března 2003 změnil výkon rodičovské zodpovědnosti upravené rozhodnutími z 16. května a 5. října 1994. Rozhodl se neupravovat stěžovatelovo právo na styk a zároveň zamítl návrh M. K. na zákaz styku a uložil jí povinnost informovat stěžovatele o zdravotním stavu a aktivitách dítěte. V odůvodnění svého rozhodnutí soud zejména uvedl, že po pokusu o setkání ve specializovaném centru trpělo dítě nevolnostmi, a dospěl k názoru, že vztahy mezi účastníky řízení jsou natolik narušeny, že nezletilý není schopen styku se svým otcem. Za tohoto stavu byl doporučen písemný styk a dlouhodobá terapie. Rodiče se odvolali.

60. Dne 24. dubna 2003 vznesl stěžovatel proti soudkyni námitku podjatosti, která byla 4. září 2003 zamítnuta. Dne 20. května 2003 mu byla uložena pokuta za urážlivé výroky na adresu soudkyně; rozhodnutí bylo dne 30. června 2003 zrušeno.

61. Dne 4. září 2003 zrušil krajský soud rozsudek ze dne 11. března 2003 týkající se stěžovatelova práva na styk. Podle názoru odvolacího soudu nebylo možné ponechávat stěžovatelovo právo na styk neupravené, protože to vyvolává právní nejistotu a vytváří půdu pro rozpory mezi rodiči. Věc byla proto vrácena okresnímu soudu, aby rozhodl o rozsahu stěžovatelova práva na styk či o jeho zákazu a aby doplnil dokazování o znalecký posudek ohledně možností styku mezi stěžovatelem a dítětem. Soud zároveň uvedl, že odmítavý postoj nezletilého k setkání s rodičem lze brát v potaz pouze v případě, že byl tento postoj vyvolán tímto rodičem nebo psychickou poruchou dítěte; na druhou stranu jej nelze brát v úvahu, je-li pouze odrazem názoru rodiče, jemuž je nezletilý svěřen do výchovy.

62. Dne 13. ledna 2004 ustanovil okresní soud dva znalce, aby zodpověděli otázky týkající se psychického stavu dítěte a příčin jeho chování. Od 11. února do 26. dubna 2004 byl spis poskytnut znalecům.

63. Rozsudkem ze dne 21. prosince 2004 okresní soud rozhodl, že má stěžovatel právo na písemný styk se svým synem a že mu může zasílat jeden dopis měsíčně. Soud uvedl, že nezletilý, který trpí neurózou a je bázlivý, není schopen osobního setkání s otcem, kterého po vzoru matky odmítá. I když tento postoj dítěte nebyl vyvolán psychickou poruchou ani nevhodným chováním stěžovatele, měl stěžovatel změnit svůj přístup a spolupracovat s odborníky na vytvoření citových vazeb se synem, spíše než se zaměřovat na soudní řešení sporu.

Soud zároveň zamítl návrh M. K. na zákaz styku, nařídil dohled nad výchovou nezletilého a zvýšil stěžovateli výživné.

Rodiče se odvolali. Stěžovatel zejména tvrdil, že písemná forma styku se rovná úplnému zákazu styku, a zdůrazňoval, že bráněním jeho styku s dítětem po dobu deseti let vyvolala matka u nezletilého syndrom zavrženého rodiče.

64. Rozsudkem ze dne 21. dubna 2005 změnil krajský soud podmínky písemného styku tak, že M. K. uložil, aby zajistila, že nezletilý jednou za dva měsíce na dopisy stěžovatele odpoví. Poté stěžovateli snížil výživné a potvrdil zamítnutí návrhu na zákaz styku a ustavení dohledu nad výchovou. Dohled byl odůvodněn sociální nezralostí nezletilého, která odpovídala úrovni osmiletého dítěte a byla způsobena přehnaně ochránářskou mateřskou péčí a tím, že matka dítě řádně nepřipravila na styk s otcem. Podobně jako soud prvního stupně i

odvolací soud ve znaleckém posudku shledal, že se nezletilý ztotožňuje s názory své matky a má ze svého otce opravdový strach, zatímco stěžovatel nemá žádnou zkušenost s otcovskou rolí a není po citové stránce na styk s dítětem připraven; nebylo nicméně prokázáno, že by stěžovatel svého syna vědomě psychicky traumatizoval. Z těchto důvodů by osobní styk byl podle názoru znalců pro nezletilého příliš náročný a narušil by jeho psychický stav. Za těchto okolností soud dospěl k názoru, že nezletilý, který netrpí žádnou psychickou nemocí, a stěžovatel, který neprojevil známky nevhodného chování, jsou objektivně schopni styku. Strach, který nezletilý pociťuje ve vztahu ke svému otci, není objektivní překážkou, neboť matka může dítě přimět ke změně jeho postoje, a styk nezletilého s otcem tedy zůstává v zájmu jeho harmonického vývoje. Vzhledem k dosavadní neexistenci normálního vztahu soud shledal, že vzájemný písemný styk by mohl vytvořit takové pouto mezi otcem a jeho synem, které by jim umožnilo se v budoucnu stykat.

### C. Trestní řízení

65. Dne 20. června 1997 uznal soud M. K. vinnou z trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a odsoudil ji k trestu odnětí svobody v délce tří měsíců s podmíněným odkladem. Soud uvedl, že v období mezi červencem a říjnem 1996 neumožnila M. K. stěžovateli styky s jeho synem, a to navzdory pokutám, které jí byly uloženy na základě občanského soudního řádu.

Dne 20. března 1998 městský soud tento rozsudek změnil v části týkající se trestu tak, že M. K. odsoudil k peněžitému trestu ve výši 5 000 Kč<sup>7</sup> (a alternativně k trestu odnětí svobody v délce trvání jednoho měsíce).

66. Dne 3. listopadu 1999 byla M. K. opět uznána vinnou z maření výkonu úředního rozhodnutí v době od května 1997 do září 1998 a odsouzena k trestu odnětí svobody v délce trvání deseti měsíců s podmíněným odkladem. Dne 8. března 2000 byl tento rozsudek zrušen odvolacím soudem, který M. K. osvobodil z důvodu, že nebyl řádně zjištěn skutkový stav. Na základě stížnosti pro porušení zákona podané ministrem spravedlnosti byla obě tato rozhodnutí dne 11. října 2000 zrušena Nejvyšším soudem a věc byla vrácena soudu.

Dne 25. června 2001 byla M. K. shledána vinnou z maření výkonu rozhodnutí o stěžovatelově právu na styk v období od května do července 1997 a od září 1997 do září 1998. Byl jí uložen trest odnětí svobody v délce trvání deseti měsíců s podmíněným odkladem a povinnost podstoupit terapii.

Dne 15. ledna 2002 byl tento rozsudek zrušen.

Dne 31. března 2003 uznal Obvodní soud pro Prahu 10 M. K. vinnou z maření výkonu stěžovatelova práva na styk v období od května do července 1997 a od září 1997 do září 1998. Uložil jí trest odnětí svobody v délce trvání osmnácti měsíců s podmíněnou dobou odkladu tři let s tím, že ji označil za speciálního recidivistu, avšak zároveň vyslovil názor, že uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody by mělo negativní vliv na nezletilého, který se nachází v její péči. Soud svůj výrok založil na výpovědích účastníků řízení i celé řady svědků, na výsledku znalkyně z oboru psychiatrie a na několika listinných důkazech. Z těch zejména vyplývalo, že dítě svého otce nezná, že pokus o jejich setkání ve specializovaném centru ztroskotál, že M. K. odmítá spolupracovat s orgánem sociální péče, že rodiče projevují jen malou míru empatie s nezletilým a že již nejsou schopni nalézt východisko z jejich vzájemných napjatých vztahů. V této souvislosti znalkyně uvedla, že nezná optimální řešení, a uvedla, že jedním z možných kroků by byla hospitalizace dítěte a práce se zúčastněnými stranami přímo v nemocnici.

---

<sup>7</sup> Přibližně 177 €.

## II. PŘÍSLUŠNÉ VNITROSTÁTNÍ PRÁVO

67. Příslušné vnitrostátní právo a praxe jsou popsány v rozhodnutí *Choc proti České republice* (č. 25213/03, 29. listopad 2005).

## PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

### I. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ODS. 1 ÚMLUVY

68. Stěžovatel tvrdí, že délka řízení o jeho právu na styk byla v rozporu se zásadou „přiměřené lhůty“ zakotvenou v článku 6 odst. 1 Úmluvy, jehož příslušná část zní:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla (...) v přiměřené lhůtě projednána (...) soudem (...), který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích (...).“

69. Relevantní období začalo dne 28. května 1996, kdy stěžovatel podal návrh na novou úpravu svého práva na styk, a skončilo dne 21. dubna 2005 vynesemím rozsudku krajského soudu. Předmětné řízení tedy trvalo téměř devět let na dvou stupních soudní soustavy, přičemž soudy obou stupňů rozhodovaly každý třikrát.

70. Vláda vyzdvihuje odmítavý přístup bývalé manželky stěžovatele, jakož i značné množství různých návrhů podaných oběma účastníky řízení.

71. Stěžovatel zdůrazňuje skutečnost, že se výkonu svého práva na styk domáhal již od 2. října 1991, a tvrdí, že vzhledem k významu řízení si jeho případ vyžadoval urychlené projednání.

72. Soud připomíná, že přiměřenost délky řízení se posuzuje podle okolností případu a s ohledem na kritéria vyvozená z jeho vlastní judikatury, jimiž jsou zejména složitost věci, chování stěžovatelů a postup příslušných orgánů a význam sporu pro zúčastněné strany (viz z mnoha jiných *Frydlander proti Francii* [velký senát], č. 30979/96, § 43, ESLP 2000-VII; *Voleský proti České republice*, č. 63267/00, § 102, 29. červen 2004). Případy týkající se péče o dítě je tedy nezbytně nutné projednávat ve vší rychlosti a průtahy v některé fázi řízení lze tolerovat pouze za podmínky, že celková doba řízení nebude nepřiměřená (*Nuutinen proti Finsku*, č. 32842/96, § 110, ESLP 2000-VIII).

73. Soud připouští, že případ vykazoval jistou míru složitosti zejména z důvodu silného napětí mezi rodiči, které si žádalo neustálé přehodnocování nejvyššího zájmu dítěte. Nicméně nelze tvrdit, že by stěžovatel k průtahům v řízení významnou měrou přispěl. Co se týče postupu státních orgánů, je třeba uvést, že na dvou stupních soudní soustavy bylo rozhodováno třikrát. Je nicméně třeba poznamenat, že důvodem několikanásobného předávání věci byl nesouhlas odvolacího soudu se závěry soudu prvního stupně, což nemůže být kladeno za vinu stěžovateli. Dále je nutno konstatovat, že v případech tohoto typu nelze délku řízení v trvání devíti let považovat za přiměřenou, a to zejména s přihlédnutím k časovým prodlevám, jakými bylo například období od podání stěžovatelova návrhu dne 28. května 1996 do prvního rozsudku, který byl vyneseno dne 16. května 2001, od zrušení tohoto rozsudku dne 27. září 2001 do vydání nového rozsudku dne 11. března 2003 a od zrušení posledně uvedeného rozsudku do vydání dalšího rozsudku dne 21. prosince 2004.

74. Vzhledem k výše uvedeným úvahám a s přihlédnutím k významu řízení pro stěžovatele se Soud domnívá, že soudy nevěnovaly danému případu dostatečnou péči a že délka předmětného řízení nesplňuje požadavek „přiměřené lhůty“. V tomto ohledu Soud připomíná, že žalovanému státu přísluší zajistit si prostředky umožňující řešit případy týkající se nezletilých dětí s nejvyšší rychlostí, navzdory případným rozporům mezi rodiči těchto dětí.

K porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy tudíž došlo.

## II. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 8 ÚMLUVY

75. Stěžovatel namítá, že neměl možnost dosáhnout výkonu práva na styk, které mu soudy přiznaly v roce 1994. V tomto ohledu se dovolává článku 8 Úmluvy, jehož příslušná část zní:

„1. Každý má právo na respektování svého (...) rodinného života (...).

2. Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu (...) ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.“

### A. Tvrzení stran

#### 1. Vláda

76. Vláda v prvé řadě poznamenává, že nezdar některých styků lze přičítat výhradně bývalé manželce stěžovatele, která si k němu od samého počátku vytvořila značně nepřátelský vztah, za což nejsou vnitrostátní orgány nijak odpovědné. Vnitrostátní orgány však neváhaly využít vůči M. K. sankcí pokaždé, když se její zavinění prokázalo, a stupňovat jejich intenzitu od občanskoprávních sankcí ve formě finančních pokut až k trestněprávním sankcím ve formě trestů; státní orgány navíc využily i méně formální opatření. V této spletné situaci tedy státní orgány učinily vše, co od nich bylo možno rozumně očekávat, aby M. K. přiměly k respektování stěžovatelova práva na styk.

Vedle toho byly styky zmařeny z důvodu nemoci nezletilého nebo jeho psychické nezpůsobilosti kontaktu se stěžovatelem. Vláda se domnívá, že návrhy na výkon těchto styků bylo legitimní zamítnout v případech, kdy byla překážka řádně prokázána pomocí lékařských zpráv. Vzhledem k tomu, že odmítavý postoj nezletilého byl způsoben M. K., která na něj přenášela svůj negativní vztah ke stěžovateli, vláda uvádí, že soudy M. K. uložily povinnost podstoupit rodinnou terapii.

77. Vláda rovněž zdůrazňuje, že orgány veřejné moci a jejich donucovací prostředky nejsou všemocné a nemohou překračovat meze, které jim umožňuje objektivní realita. Nejvyšší zájem dítěte spolu se zatvrzelým postojem matky neumožňoval státním orgánům v daném případě učinit více. Odsouzení M. K. k trestu odnětí svobody, nucený výkon práva na styk a svěření dítěte do výchovy stěžovatele bez ohledu na stav nezletilého by bylo mělo velmi negativní dopad na jeho psychické zdraví a mohlo by být kontraproduktivní (viz, *mutatis mutandis*, výše uvedený rozsudek *Voleský proti České republice*, § 123). Z tohoto důvodu mohly soudy vůči M. K. uplatnit fakticky pouze finanční sankce, jejichž výše však vzhledem k nízkému platu M. K. a její povinnosti zaopatřovat nezletilého nemohla být nikdy příliš vysoká. Vláda má konečně za to, že rozhodnutí soudů nepřistoupit k hospitalizaci a ponechat dítě v matčině péči nelze považovat za iracionální a nepřiměřené.

78. Vláda tedy tvrdí, že pokud byla opatření přijatá státními orgány neúčinná, nebylo to proto, že by selhaly mechanismy, kterými stát disponuje při prosazování práva. Podle názoru vlády má neuspokojivá rodinná situace stěžovatele svůj původ v nepřátelském postoji M. K. a v konfliktních vztazích mezi ní a stěžovatelem. Vláda k tomuto bodu poznamenává, že hlavní zodpovědnost za výchovu dětí nesou rodiče; znalecké posudky vypracované v projednávané věci však prokázaly, že oba rodiče ve svých rolích zcela selhali a že jejich nevráživost může být překonána pouze s pomocí terapie. Znalci tedy dospěli k závěru, že pro harmonický vývoj nezletilého je nutná změna v chování jeho rodičů a že úspěch celého procesu závisí na vůli a vnitřní motivaci všech zúčastněných. Ač není pochyb o tom, že

předmětná situace byla do značné míry způsobena M. K., podílel se na jejím vzniku i stěžovatel, a to tím, že se odmítal podrobit terapii (viz § 24 výše).

79. Za těchto okolností ponechává vláda posouzení opodstatněnosti této stěžovatelovy námitky na úvaze Soudu.

## 2. Stěžovatel

80. Stěžovatel zdůrazňuje, že rozsudkem ze dne 5. října 1994 mu bylo přiznáno právo na styk v rozsahu pouhých třiceti devíti hodin ročně, zřejmě proto, že jeho syn byl tou dobou nízkého věku. Navzdory tomu, že dnes je mu již patnáct let, že je psychicky „zdevastován“ a že se M. K. nikdy nepodařilo přimět, aby se výše uvedenému rozsudku podrobila, se soudy nerozhodly právo na styk rozšířit, ale naopak je zúžily pouze na písemný kontakt. Toto rozhodnutí podle názoru stěžovatele ztělesňovalo cíl, který matka dítěte společně se soudy sledovala, tj. zbavit stěžovatele jeho rodičovské role. Tato zavrženíhodná situace přetrvává, aniž by příslušný orgán sociální péče nařídil rodinnou terapii. V tomto ohledu se stěžovatel odvolává na případ *Voleský proti České republice* (viz výše) a popisuje vývoj tohoto případu od chvíle, kdy Soud rozhodl, že nedošlo k porušení článku 8, což podle názoru stěžovatele umožnilo soudům zakázat veškeré styky otce se synem.

81. Stěžovatel dále podotýká, že pokud vydělíme celkovou částku pokut uložených M. K. počtem neuskutečněných styků, vychází výše pokuty za jeden neuskutečněný styk na 338<sup>8</sup> až 1 175 Kč,<sup>9</sup> což je zcela nedostačující. Navíc nelze zjistit, zda tyto pokuty byly opravdu zaplacený. Taková neúčinnost použitých sankcí ve spojení s průtahy v trestním stíhání, k nimž dal ostatně podnět sám stěžovatel a nikoli státní orgány, přispěla podle názoru stěžovatele k negativnímu vývoji celého sporu. Tento negativní vývoj byl pak završen rozsudkem ze dne 21. prosince 2004, kterým soud pouze konstatoval neexistenci východiska, a připravil tak stěžovatele o jakýkoli prostředek ke změně situace a navázání citových pout s jeho synem. Vypracované znalecké posudky však podle názoru stěžovatele měly soudy přimět, aby dítě svěřily do péče jemu, jak jim to umožňovala novela zákona o rodině v účinnosti od 1. srpna 1998, a zabránit tak tomu, aby osobnost nezletilého byla deformována špatným vlivem matky. Matce sice byla nařízena terapie, stěžovatel však považuje za nutné připomenout, že se jí nikdy nepodrobila.

82. Stěžovatel rovněž uvádí, že státní orgány nepřijaly žádná přípravná opatření k zajištění a usnadnění jeho styků s dítětem. Jakmile však mělo být vydáno rozhodnutí v jeho neprospěch, a sice rozhodnutí o odkladu výkonu ze dne 6. ledna 2005, soud rozhodoval s překvapivou rychlostí. Rovněž spolupráce odborníků narážela na odpor matky, jež odmítala přivést nezletilého na určené místo; z toho důvodu se jediné setkání odehrálo v krizovém centru.

83. Za těchto okolností stěžovatel tvrdí, že nečinnost českých soudů nezpůsobila pouze zásah do jeho rodinného života, ale zároveň a především do života dítěte, kde může mít katastrofické následky.

---

<sup>8</sup> Přibližně 12 €.

<sup>9</sup> Přibližně 42 €.

## B. Hodnocení Soudu

84. Soud připomíná, že je-li prokázána existence rodinného pouta ve smyslu článku 8 Úmluvy, musí stát jednat v zásadě tak, aby umožnil toto pouto rozvíjet, a přijmout opatření, jež mohou vést ke sloučení dotyčného rodiče s dítětem (*Kutzner proti Německu*, č. 46544/99, § 61, ESLP 2002-I). Nicméně povinnost státních orgánů přijímat opatření k usnadnění styků rodiče s dítětem není absolutní, zejména v případě, kdy se ještě neznají. Stává se, že se taková setkání nedají uskutečnit ihned, neboť vyžadují určité předběžné kroky. Jejich povaha a rozsah závisí na okolnostech každého jednotlivého případu, avšak porozumění a spolupráce dotčených osob bude vždy představovat důležitý faktor. I když se vnitrostátní orgány musí snažit takovou spolupráci podporovat, jejich povinnost použít donucovacích prostředků musí být v takových případech omezená: musí brát ohled na zájmy a práva těchto osob a zejména na nejvyšší zájem dítěte a práva, která mu přiznává článek 8 Úmluvy (*Nuutinen proti Finsku*, č. 32842/96, § 128, ESLP 2000-VIII; *Voleský proti České republice*, č. 63267/00, § 118, 29. červen 2004).

85. Rozhodující tedy je, zda státní orgány přijaly za účelem usnadnění styku stěžovatele s jeho synem veškerá opatření, která od nich bylo možno rozumně požadovat. Při zkoumání otázky, zda nevykonání práva na styk bylo zásahem do stěžovatelova práva na respektování rodinného života, musí Soud nastolit spravedlivou rovnováhu mezi různými zájmy zastoupenými v případě, a to zejména mezi zájmy syna stěžovatele, stěžovatele samotného a obecným zájmem na respektování právního státu.

86. Zvláštností daného případu je skutečnost, že stěžovatel a jeho syn spolu nikdy nežili a že se prakticky neznají. Nicméně právo na styk přiznané stěžovateli v rozhodnutích ze dnů 16. května a 5. října 1994 bylo v platnosti déle než deset let, až do vydání rozhodnutí ze dnů 21. prosince 2004 a 21. dubna 2005, jimiž byl povolen pouze písemný styk.

87. Soud je toho názoru, že projednávanou stížnost je třeba odlišit od případu *Voleský proti České Republice* (viz výše), na který se stěžovatel odvolává. V posledně uvedeném případě žilo dítě nejprve u otce i přes rozhodnutí, jímž bylo svěřeno do péče matky, a otec navíc způsobil, že dítě prožilo trauma z nuceného výkonu rozhodnutí. V daném případě však syn pana Kříže žádnou vlastní negativní zkušenost se svým otcem neprodělal a bylo konstatováno, že byl manipulován svou matkou. Z rozhodnutí vydaných na samém počátku řízení dále vyplývá, že stěžovatel byl uznán zcela schopným styku se svým synem, který ve věku tří let stále o existenci svého otce nevěděl. Jediné setkání se nicméně uskutečnilo až o sedm let později, v roce 2001, ve specializovaném centru, načež krajský soud shledal (dne 27. září 2001), že opětovné navázání styků bude možné pouze s pomocí odborníků. Povinnost podrobit se terapii, která byla matce uložena v trestním řízení dne 25. června 2001, přitom byla dne 15. ledna 2002 zrušena. Následně byla v rámci řízení o výkon rozhodnutí rodinná terapie doporučována opatrovníkem v jeho odvolání proti rozhodnutí ze dne 10. dubna 2003. Dne 9. září 2004 pak znalkyně prohlásila, že pokud by matce hrozilo odloučení od dítěte (za účelem výkonu stěžovatelova práva na styk), mohla by být schopna svůj postoj změnit. Konečně je třeba zmínit, že v rozhodnutí ze dne 4. září 2003 vydaném v řízení ve věci samé krajský soud shledal, že odmítavý postoj dítěte k setkání s rodičem lze brát v potaz pouze v případě, že byl tento postoj tímto rodičem vyvolán, nebo v případě psychického onemocnění dítěte; nelze jej však brát v úvahu, byl-li vyvolán rodičem, kterému je dítě svěřeno do výchovy.

88. Je tedy nadmíru zřejmé, že v daném případě mělo plynutí času pro stěžovatele negativní důsledky. Je třeba připomenout, že v takových případech se vhodnost přijatého opatření posuzuje podle rychlosti jeho provedení (*Maire proti Portugalsku*, č. 48206/99, § 74, ESLP 2003-VII); z českého právního řádu ostatně vyplývá, že v otázce výkonu práv na péči a

na styk jsou soudy povinny jednat bez zbytečných průtahů, a to i v případě, že to účastníci řízení nenavrhují.

89. V daném případě je třeba věnovat pozornost časové prodlevě mezi návrhem na výkon rozhodnutí, který stěžovatel podal dne 5. prosince 1994, a prvním setkáním uspořádaným mezi zúčastněnými dne 23. května 2001, tedy v době, kdy bylo nezletilému téměř deset let. V období mezi těmito dvěma daty se činnost státních orgánů omezila pouze na marné pokusy o kontakt s matkou a na ukládání pokut posledně jmenované, které se však ukázaly jako neúčinné. Ve vnitrostátní judikatuře je však zakotveno, že pokud s ohledem na okolnosti případu vyjde najevo, že pokuty nevedou k zamýšlenému cíli a pouze prodlužují řízení, může soud kdykoli od dalšího ukládání pokut upustit a přistoupit k jiným opatřením upraveným v § 273 odst. 2 občanského soudního řádu, tj. k nucenému svěřením dítěte do péče druhého z rodičů. Jiná, méně donucující opatření nabízí zákon o sociálně-právní ochraně dětí. Z popisu skutkového stavu však vyplývá závažný nedostatek přípravných opatření nezbytných k uskutečnění styku mezi stěžovatelem a jeho synem. I když si totiž státní orgány byly vědomy skutečnosti, že nezletilý svého otce nezná a matka se výkonu práva na styk brání, jejich první návrh na rodinnou terapii byl učiněn až v březnu 2001 (viz § 24 výše). I když je pravdou, že postup příslušného orgánu sociální péče narážel na nedostatek spolupráce ze strany M. K., je nutno konstatovat, že z tohoto jejího odsouzeníhodného přístupu nebyly vyvozeny žádné důsledky.

90. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem se Soud domnívá, že neuskutečnění stěžovatelova práva na styk je třeba přičítat zejména trvalému odporu matky, který soudy *de facto* trpěly, a neexistenci opatření směřujících k zajištění reálných kontaktů. Dále je otázkou, zda byl opravdu respektován nejvyšší zájem dítěte, a to zejména vzhledem k jeho nezralosti způsobené přehnaně ochrannou výchovou matky, která byla konstatována v rozsudku ze dne 21. dubna 2005 (viz § 64 výše).

91. Je pravdou, jak to také tvrdí vláda, že vnitrostátní orgány nejsou všemocné a nemohou ručit za výsledky přijatých opatření. Podle názoru Soudu jsou však tyto orgány povinny použít všech přiměřených prostředků směřujících k zamýšlenému cíli; nedostatek spolupráce mezi rodiči nezabývá tyto orgány povinností přijmout veškerá opatření, která by mohla umožnit zachování rodinných pout (viz, *mutatis mutandis*, *Reigado Ramos proti Portugalsku*, č. 73229/01, § 55, 22. listopad 2005). V tomto ohledu je nutno poznamenat, že žalovanému státu přísluší zvolit si prostředky, které mu umožní zaručit respektování pozitivních závazků vyplývajících z článku 8. V daném případě je úkolem Soudu zjistit, zda opatření přijatá českými orgány byla nebo nebyla přiměřená a dostačující. I když se právní nástroje zakotvené v českém právu jeví jako dostačující, Soud konstatuje, že státní orgány v daném případě nepostupovaly dostatečně systematicky. Soudy se po dlouhá léta omezovaly pouze na represivní prostředky a nepřijaly žádná přípravná opatření s cílem vytvořit podmínky potřebné pro výkon stěžovatelova práva na styk.

92. Za těchto okolností nelze stěžovatele činit odpovědným za neschopnost státních orgánů přijímat rychlá a přiměřená opatření k zajištění opravdového kontaktu mezi ním a jeho synem (viz, *mutatis mutandis*, *Bove proti Itálii*, č. 30595/02, § 50, 30. červen 2005) ani tvrdit, že státní orgány vyvinuly dostatečné úsilí k nalezení východiska z této nelehké situace. Podle Soudu vnitrostátní soudy v daném případě dovolily, aby byl předmětný spor vyřešen pouhým plynutím času, v důsledku čehož má dnes stěžovatel právo pouze na písemný styk se svým dítětem.

93. Tyto skutečnosti Soudu postačují k tomu, aby učinil závěr, že k porušení článku 8 Úmluvy z důvodu nevykonání stěžovatelova práva na styk došlo.

### III. K POUŽITÍ ČLÁNKU 41 ÚMLUVY

94. Článek 41 Úmluvy stanoví:

„Jestliže Soud prohlásí, že byla porušena Úmluva nebo její protokoly, a jestliže vnitrostátní právo zúčastněné Vysoké smluvní strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků tohoto porušení, Soud přizná v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

#### A. Újma

95. Stěžovatel požaduje jako náhradu materiální újmy částku 16 758 € odpovídající pravděpodobně výši ušlého zisku v důsledku toho, že stěžovatel již patnáct let musí věnovat veškerou svou energii a čas (přibližně čtyři hodiny týdně) na boj s českou justicí za své právo na styk. Stěžovatel zároveň požaduje náhradu morální újmy způsobené nemožností realizovat právo na styk, a to ve výši 1 000 € za každý měsíc odloučení, tj. 172 000 € v době, kdy sepsával svůj požadavek.

96. Vláda poznamenává, že pouhé účastnictví v řízení není samo o sobě porušením Úmluvy. Vláda dále namítá neexistenci příčinné souvislosti mezi částkou požadovanou z titulu náhrady materiální újmy a tvrzeným porušením Úmluvy.

Pokud jde o morální újmu, považuje vláda stěžovatelem požadovanou částku za nepřiměřenou a ponechává ji na úvaze Soudu.

97. Soud neshledává žádnou příčinnou souvislost mezi tvrzenou materiální újmou a shledaným porušením článku 6 odst. 1 a článku 8. Co se týče morální újmy, na niž stěžovatel poukazuje, Soud poznamenává, že se tato újma vztahuje pouze k námítce týkající se respektování rodinného života ve smyslu článku 8 Úmluvy; není tedy důvod k přiznání náhrady za porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy.

Soud je názoru, že v důsledku porušení práva na respektování rodinného života stěžovatel utrpěl morální újmu, již nemůže napravit pouhé konstatování tohoto porušení. Požadovaná částka je však dle mínění Soudu přehnaná. Vzhledem k dostupným informacím přiznává Soud na spravedlivém základě ve smyslu článku 41 Úmluvy stěžovateli z tohoto titulu částku 10 000 €.

#### B. Náklady řízení

98. Stěžovatel předkládá *pro forma* fakturu a požaduje částku 3 942 € jako náhradu nákladů vynaložených před Soudem.

99. Vláda konstatuje, že stížnost byla zčásti prohlášena za nepřijatelnou a že právní zástupce stěžovatele zastupuje dalších šest stěžovatelů v případech podobných tomuto. Podle názoru vlády by částka přiznaná z tohoto titulu neměla přesáhnout 1 500 €.

100. V souladu s judikaturou Soudu může být stěžovateli přiznána náhrada nákladů řízení, pouze pokud je prokázána jejich reálnost a nezbytnost a účelnost vynaložené částky. Soud v daném případě s ohledem na dostupné informace a na výše uvedená kritéria považuje za přiměřené přiznat stěžovateli za veškeré vynaložené náklady dohromady částku 2 000 €, sníženou o částku 872 €, kterou stěžovatel obdržel od Rady Evropy formou právní pomoci.

#### C. Úroky z prodlení

101. Soud považuje za vhodné, aby byly úroky z prodlení založeny na úrokové sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky, zvýšené o tři procentní body.

## Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD

1. *rozhoduje* jednomyslně, že došlo k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy;
2. *rozhoduje* šesti hlasy proti jednomu, že došlo k porušení článku 8 Úmluvy;
3. *rozhoduje* šesti hlasy proti jednomu,
  - a) že žalovaný stát má stěžovateli uhradit ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy rozsudek nabude právní moci podle článku 44 odst. 2 Úmluvy, následující částky, které se převedou na národní měnu žalovaného státu podle kursu platného ke dni úhrady, a dále případnou částku daně:
    - i. 10 000 € (deset tisíc eur) jako náhradu morální újmy;
    - ii. 2 000 € (dva tisíce eur) jako náhradu nákladů řízení, sníženou o částku 872 € (osm set sedmdesát dva eur) poskytnutou Radou Evropy formou právní pomoci;
    - iii. případnou částku daně z výše uvedených částek;
  - b) že od uplynutí výše uvedené lhůty až do okamžiku zaplacení budou stanovené částky navyšovány o prostý úrok se sazbou rovnající se sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky platné v tomto období, zvýšené o tři procentní body;
5. *zamítá* jednomyslně v ostatním návrh na přiznání spravedlivého zadostiučinění.

Vyhotoveno ve francouzském jazyce a sděleno písemně dne 9. ledna 2007 v souladu s článkem 77 odst. 2 a 3 Jednacího řádu Soudu.

S. NAISMITH  
zástupce tajemnice sekce

J.-P. COSTA  
předseda

V souladu s článkem 45 odst. 2 Úmluvy a článkem 74 odst. 2 Jednacího řádu Soudu je k tomuto rozsudku připojeno nesouhlasné stanovisko soudkyně Fura-Sandström.

J.-P. C. S. H. N.

## NESOUHLASNÉ STANOVISKO SOUDKYNĚ FURA-SANDSTRÖM

1. Většina dospěla k závěru, že došlo k porušení článku 8 Úmluvy. S tímto stanoviskem se neztotožňuji. Mé důvody jsou následující.

2. Jak již Soud mnohokrát konstatoval ve srovnatelných věcech týkajících se rodičovských práv, orgány veřejné moci a jejich donucovací prostředky nejsou všemocné a nemohou překračovat meze toho, co umožňuje objektivní realita.

3. Argumentace vlády, podle níž nejvyšší zájem dítěte a zatvrzelý postoj matky v daném případě nedovolovaly orgánům učinit víc, je dle mého názoru obzvláště přesvědčivá (§ 77 rozsudku).

4. Až do věku tří let syn stěžovatele nevěděl o existenci svého otce a k jedinému setkání mezi nimi došlo teprve po sedmi letech ve specializovaném středisku. Shodně s většinou se domnívám, že nerealizování práva stěžovatele na styk s dítětem lze přičítat hlavně soustavnému odporu matky. Na rozdíl od většiny však nejsem přesvědčena o tom, že soudy a orgány tento odpor jen trpěly. Vnitrostátní orgány uložily matce sankci pokaždé, kdy bylo prokázáno její zavinění, a sankce rovněž nabývaly na intenzitě, od občanskoprávních pokut až po trestněprávní sankce, přičemž orgány využily i méně formálních opatření (§ 76 rozsudku).

5. Skutečnost, že se stěžovatel odmítal podrobit terapii, pravděpodobně přispěla k nezdaru úsilí vnitrostátních orgánů o vytvoření opravdového vztahu mezi ním a jeho synem, tak aby mohl plně užívat svého práva na styk a plnit svou rodičovskou roli díky navázání citových pout se svým synem.

6. V projednávané věci stejně jako ve věci *Reigado Ramos proti Portugalsku* (č. 73229/01, 22. listopad 2005, citované v § 91 rozsudku) je rozhodující, zda vnitrostátní orgány systematicky přijímaly opatření, která od nich bylo možno v daném případě rozumně požadovat, včetně přípravných opatření, tedy jinými slovy, zda žalovaný stát splnil své pozitivní závazky. Řekla bych, že tomu tak bylo.

7. Státy mají v této oblasti široký prostor pro uvážení a to je také dobře, neboť jak jsem již vysvětlila ve svém nesouhlasném stanovisku k výše uvedené věci *Reigado Ramos*, domnívám se, že se vnitrostátní soud nachází v lepším postavení při rozhodování o zájmech a právech dotčených osob, zejména o nejvyšším zájmu dítěte, a při nalézání spravedlivé rovnováhy mezi těmito zájmy. Mezinárodnímu soudu nemůže v žádném případě příslušet, aby rozhodoval o vhodnosti přípravných opatření, když nemá znalost o tom, zda by taková opatření měla v projednávané věci pozitivní dopad či zda by vůbec přicházela v úvahu.